

Tordas Értékei

Tordas Értékmegőrző-fejlesztő és Kulturális Közhasznú Egyesület lapja
2007. július • honlap: www.tordas-ert.hu • e-mail: info@tordas-ert.hu • I. Évfolyam 4. szám

Egy község lakossága búcsúzik egy olyan szeretett és tisztelt embertől, akire mindenki csak a legnagyobb t elismeréssel gondolhat vissza.

Ő volt az a melegsívű ember, aki megélt háborút, forradalmat, korai özvegységben két gyermekét kiváló emberekké egyedül nevelő édesanya.

Ő volt, aki hosszú súlyos betegségből felgyógyulva önfeláldozva végezte védőnői munkáját.

Ő volt a gyermekét váró és nevelő édesanyák melegsívű tanácsadója, csecsemők és kisgyerekek növekedését, fejlődését, egészségét féltő, gonddal való kísérője.

Ő volt a nevelési gondokkal küzdő kismamák segítője, nagy lelki és fizikai odaadással.

Védőnői munkáját felettesei is őszinte elismeréssel és Semmelweis díjjal nyugtázták és mindezek mellett, az elsők között, 1997-ben Sajnovics Gyűrű adományozásával ismerték el 40 éves védőnői munkáját.

Ötven évvel ezelőtt, 1957-ben költözött családjával községünkbe. Ezen hosszú idő alatt sok igaz barátság kötődött kortársaival, édesanyákkal, azoknak felnőtté vált gyermekeivel, akik most fájó szívvel Isten áldását kérve búcsúznak Tőle és kísérik utolsó útjára, igaz szeretettel gondolva rá.

Mucsi Jánosné

Sztrányay Miklós Édesanyámnak

régi
cédulákkal
újra sorba állok
hogy el ne feledjem:

tökgyalu kezét
a tormát reszelő
száz életvonal
gondos erezetét
ráncolt homlokát
járomcsontja fölött
roskadt szemfenéken

mélyen ülő
barna tekintetét
leltárba venni
jó előre -

mert edénycsörgéssel altatott
mert biztonságot adhatott
mert belőlem így is
embert faragott

IN MEMORIAM
Sztrányay Miklósne

KI CORÁ-N KEL ARANYAT LEL

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy hangyakirálynő, nevezzük Mártának és annak hű alattvalói a T.I.K. (Tordasi Ifjúsági Klub, avagy Tordasi Illemtan Klub?!). Szorgosan élték a maguk kis hangyaéletét, együtt szórakoztak, kártyáztak, társasjátékoztak, még nyaralni is közösen jártak.

Egy napon Márta fülébe jutott, hogy a törökbálinti birodalom bevásárlóközpontjának (a Corának) a parkolójában falujátékokat rendeznek, hogy megmutathassák a környéken élő hangyák (Tordas), tigrisek (Érd), zimi-zümik (Törökbálint), csodabogarak (Páty) stb. hogy ki a jobb (Tordas!!!).

A Tordasi Hangyák erejük teljes beleadásával harcoltak a győzelemért és a nagy értékű nyereményért.

A királyi kincstár ugyan nem gyarapodott, hiszen néhány csapat erősebbnek és nagyobbak bizonyult a hangyáknál,

folytatás a 2. oldalon

viszont a közös játék és küzdelem még szorosabbá tette a köteléket a bolyban...

Telt, múlt az idő, hetek, hónapok és már egy év is, amikor a Cora újabb versenyt hirdetett, immáron csak fiatalokéknak. Így hát elindultak a legkisebb hercegkisasszonyok és királyfiak 2007. június 24-én, hogy elnyerjék a legjobbnak járó jutalmat, a Corá-n kelők aranyát.

Kilenc próbát kellett kiállnia a bolyoknak: megmászták az üveghegyeket (mászó fal), felépítették két perc alatt a kacsalábon forgó palotát (rekeszpépítés), megküzdöttek a kalandvárban a hétfejű sárkánnyal (akadálypálya), felvették a hétmérföldes csizmát és átugrották az Óperenciás tengert (zsákban futás), csodataligán száguldottak (Segway), át-másztak a gonosz pók hálóján (mászóháló), kergették a labdát (élő csocsó).

Mindezek alatt négy bátor hangyalány és hű szolgáljuk elindult világot látni, kezükben egy fényképezővel, hogy minél több portrét készítsenek az illetők telefonszámával együtt, ezzel is gyarapítva a Tordasi Hangyák pontjait az erőpróbán.

No hiszen! A szurkolók se voltak restek! A lehető legfurfangosabb eszközökkel buzdították hangyáinkat. Síppal, dobbal, fazékkal, fakanállal és csörgőkkel, és pusztán kiabálásukkal túlharsogták a műsorvezetőket. Az egész napos versengés és játék közepette fele királyságokat, királykisasszonyok kezét és a Corá-n kelők aranyát ha nem is nyerte meg a csapat, de élveztük az együtt töltött napot, és a bolyból most már senki nem akar kimaradni.

A mese összes fő és mellékszereplőien köszönjük a segítséget és a helytállást!

Farkas Noémi

EGYESÜLETI HÍREK

Falumúzeum

Az Önkormányzat Kulturális és Oktatási Bizottságának, továbbá a Tordas-Ért alapítvány képviselőinek bemutattuk az épület vázlatrajzát. Elmondtuk elképzeléseinket. A megbeszélésen több ötlet és javaslat elhangzott, melyek egy részét érdemes felhasználni. Azzal minden jelenlévő egyetértett, hogy elképzelés jó és szükséges.

A megvalósításhoz szükséges anyagi források előteremtését tartották aggályosnak, mondván, hogy úgy az alapítvány, mint az Önkormányzat szűkös lehetőségei és egyéb elkötelezettségei miatt nem tud ebben részt venni.

Helyesbítés

A Tordas Értékei egyesületi újságunk 2007 májusi számában sajnálatos módon a nevem alatt jelet meg egy írás, amelyet 2001-ben töltöttem le az internetről, a Gaia honlapjáról.

Az írás még ma is érvényes tartalmát szerettem volna közre adni e békétlen, embertelen világba, de a szerző neve helyett tévedésből az én nevemet írtam alá. Figyelmetlenség, adott esetben butaság volt. A cikk szerzőjének neve Papp Anna, akit most ezúton megkövetek, csak úgy mint az újságot szerkesztő társaimat.

Márki Ferenc

UTÁNA JÁRTUNK Olvasóink hallották, mi rákérdeztünk

Erős Csaba 32 éves tordasi lakos.

"Hallottam a rendezési tervről, jónak tartom, mivel pozitív változásokat hozhat a falu életébe."

Toman Ilona tordasi lakos.

"Bementem az önkormányzathoz átnéztem a rendezési tervet. Hallottam, hogy a terv Szollár László anyagi támogatásával készült. Szollár úr neve nem volt ismeretlen számomra, a tordasi játszótér létrehozásának kapcsán már ismertem. Értesültem az idősek otthonának terveiről, ami szintén Szollár László nevéhez fűződik. Gondolom ez csak hasznára, válhat a falunak. Nem csak a helyi idősek elhelyezése, és az otthonban megrendezhető társasági események miatt, de az így teremtődő munkahelyekre is nagy szükségünk lenne."

Megkerestem Szollár Lászlót, hogy maga cáfolja, vagy igazolja, az olvasóink róla hallott információit.

- Szollár úr! Olvasóinktól úgy értesültem, hogy a rendezési terv anyagi háttérét ön biztosítja, és a készülő idősek otthonának kitalálója és beruházója egyben. Jól hallottam az önről terjedő híreket?

- Jól hallotta, hiszen jómagam jelentettem be az elmúlt testületi ülésen a rendezési terv elkészültét. A rendezési terv a település nagy részét érintően is változásokat fog hozni, amely folyamatosan egyeztetve lett az önkormányzattal és a polgármester úrral. A rendezési terv a falu költségvetését nem terheli, mivel annak költségeit magam állom! Úgy érzem, hogy jó célt szolgál a rendezési terv megvalósításával.

Kérdésének második felére válaszolva szeretném elmondani, hogy az idősek otthonának kialakítása személyem tekintetében is fontos - én sem vagyok már fiatal - a tisztelt önkormányzati testület nagy többséggel támogatta. Ennek az otthonnak a megteremtésével, nem csak a tordasi idősekről tudunk gondoskodni, hanem mintegy 50-60 helyben lakó munkalehetőségét oldhatja meg a beruházás. Úgy gondolom, hogy a köz javát az is szolgálja, hogy a létesítmény kezei alatt, 24 órás orvosi ügyeletet kívánunk megvalósítani, amit a falu lakói is igénybe vehetnek.

Köszönöm a megkeresést, és a lehetőséget, hogy tájékoztathattam olvasóikat az elképzeléseimről!

- Mi köszönjük, hogy bizonyossá tette olvasóközönségünk hallomásait. Sok sikert kívánunk a további munkájához!

ÉRTÉKEINK, EMLÉKEINK

A RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM

Rövid előtörténete:

Az 1744-51 között készült Fejér Megyei lelkipásztori összeírás arról tanúskodik, hogy Vál filiáin, Tordason és Tabajdon a veszprémi püspök engedélyével kápolnákat építettek. Igaz, hogy ezek a kápolnák csak vályogból készültek, azonban Padányi Bíró Márton veszprémi püspök azt is megengedte, hogy a hívek vásár-és ünnepnap ezekben a kápolnában szentmisét hallgassanak mindaddig, míg új, megfelelő templomot nem tudnak építeni.

Ez a kápolna Tordason már 1731-ben megépült. Egy fedél alatt volt a magtárral, annak végében. Oltár nem volt benne. Asztalszerű lábait vályogból megépítették ugyan, de fedőlapját valószínűleg esetről esetre helyezték el rajta.

Sajnovics József, a falualapító Mátyás fia, oltárkövet szerzett, valamint mindazokat az eszközöket és felszereléseket, melyek a szentmise bemutatásához szükségesek voltak.

Sajnovics Mátyás 1759 október 10-én felelősséget vállalt arra, hogy a templomépítés költségét a tordasiaknak megfizeti, 177 frt. 25 dénárt. Ezt aláírják: Bíró Hemula Ádám törvénybíró, Horváth György, a többi esküdtekkal.

Az építés:

A templom alapkövének letételére két időpontot is emlegetnek. Az egyik azt bizonyítja, hogy Padányi Bíró Márton veszprémi püspök 1755 október 7-én rakta volna le azt, a másik időpont ugyanezt az eseményt későbbre, 1758-ra teszi. Valószínűbb a második időpont.

Közben az épülő templom harangot is kapott. Az adományozó Horányi Gábor volt. Ezt az ajándékot maga az alispán jelentette be 1758 október 28-án a püspökhöz írt levelében.

A templom megáldása 1759 augusztus 5-én történt, más források szerint 1760-ban. A szertartást Balassa István csákvári plébános végezte.

A templom titulusa:

Gyümölcsoltó Boldogasszony, amely március 25-én van.

A templom értéke, hogy egyszerű és tiszta barokk stílusban épült, mely abban a korban említésre méltó esemény volt. Oltára puhafából faragott. Hasonló anyagból készült a szószék is. Az oltár mögött teljes területet betöltő ornamentikus falfestmény van. Az oltárkép a Gyümölcsoltó Boldogasszony jelenetét ábrázolja.

A templom fenntartását a település urai elhanyagolták, így 1859-60 között végszükségként kezdődött meg a templom tatarozása.

1886-ban Dréher Antal megépítette a bedőlt sekrestyét és a megrepedt harangot is újraöntette. 1907-ben a templom új orgonát kapott 1954-ben a templomhoz lelkészlakást építettek, amelybe Csupor Zoltán Mihály lelkész (1964 március 1-től plébános, ekkor emelte a lelkézséget plébánia rangra Shvoy Lajos megyéspüspök) költözött be.

A templom 1961-ben a régi faszindely helyett a tetőzet palafedést kapott, majd 1968-ban teljes belső és külső renoválásban részesült. A felújított templomot 1968. november 19-én ünnepélyesen benedikálta a megyéspüspök.

1969-ben a II. Vatikáni zsinat szellemében és előírásai szerint a templom új, szembemiséző oltárt és ambótot kapott. A főoltár és a szószék érintetlen maradt.

Legújabb kori felújításaira Csupor Zoltán Mihály halála után került sor.

Rövid leírása:

A kastélyparkkal összefüggésben, szabadon álló barokk templom. Épült 1755-59-ben Sajnovics Mátyás és Padányi Bíró Márton támogatásával. Homlokzati tornyos, egyhajós épület. Barokk falfestés, XVIII. sz. B.: Oltárkép Angyali üdvözlés, olaj, vászon, XVIII sz. letét a kálozi r.k. plébánia-templomból. XVIII sz-i oltárok és szószék.

(I.: Műeml. 497)

A templom bejárata mellett jobboldalon Szent Anna a kis Máriával szobor áll. 1759-ben készült, talpazatán ismeretlen címer. (műemlék)

A baloldalon Nepomuki Szent János szobra. 1725-ben készült, a talpazatán a Sajnovics család címere. (műemlék) E szobor sokáig a "Cifrahíd"-nál állt, később hozatták be, és helyezték el a templom bejárata mellett.

Nepomuki Szent János, a gyónási titok vértanúja hitét mélyen megélt pap, és ünnepelt hitszónok volt Prágában. A

császár felesége is gyóntatójának választotta őt. Az uralkodó féltékeny lett a feleségére és a derék Jánosból akarta kihúzni az igazságot. Mivel az a kínvallatás után sem árulta el a rábízott titkot összekötözve a Moldvába dobatta. Így lett Nepomuki Szent János a vizek és a kutak őre.

Az előző anyagokhoz is felhasznált irodalom:

- Virág Zsolt: Magyar kastélylexikon, Fejér megye kastélyai és kúriái. (184, 185. oldal)
- Dr. Wünsch Frigyes: Tordas, a Balogh Elemér Szövetkezeti Mintafalu (1943)
- Dr. Bogár János gyúrói református lelkész kézírata (1972) Tordas történetének vázlatja
- Fejér megyei Levéltár Tordasra vonatkozó iratanyaga an. ACTA-LOCORUM
- Fejér Megye művészeti emlékei Székesfehérvár 1998.
- Sajnovics kastély felújítására készített mérnöki dokumentumok
- Káldy-Nagy Gyula: A budai szandzsák 1559 évi összeírása (Pest Megyei Levéltár Budapest 1977)

FALUHÁZ - FALUMÚZEUM - TÁJHÁZ

Az elnevezés

A legutóbbi megbeszélésen többen felvetették, hogy a Faluház elnevezés egész más funkciókat vár el a létesítménytől. A Falumúzeum egy kicsit más kategória, talán egy kicsit nagyobb elnevezés is.

Végül a **Tájház** mellett döntöttünk.

Talán ez a legjobb megközelítése a létesítendő épület rendeltetésének.

Az épület:

Dr. Wünsch Frigyes "Tordas a Balogh Elemér szövetkezeti mintafalu" című könyvében foglalkozik a tordasi építészeti hagyományokkal.

Fényképek, rajzok is bemutatták a régi épületeket.

Ebből a forrásból merítve készültek a tervek.

A ház húz méter hosszú, és öt és fél méter széles, falai fehérre meszelve.

Látható fafödeme van és nádtető fedi. A nyílászárók csak a legszükségesebb nagyságúak.

Belépve a pitvarba jutunk, szemben a konyha tűzhellyel. A szobában lévő búbos kemencét is innen fűtötték.

A pitvarból balra és jobbra egy-egy szoba található. Az utcai szoba általában az úgynevezett "tisza szoba" volt. Ezt csak ritkán, ünnepélyes alkalmakkor használták.

Az épület folytatásában volt a szín, melyben a gazdálkodáshoz szükséges eszközöket tárolták.

A berendezés

Padlásokon, fészerekben ma még sok régi berendezési tárgy található.

Már több megkeresés érkezett, melyben felajánlanak régi tárgyakat, eszközöket.

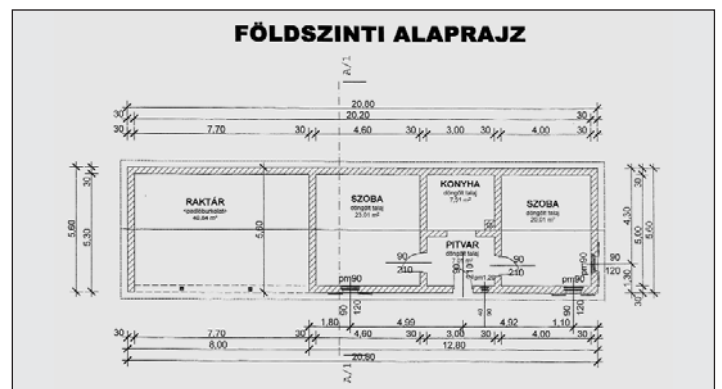
Azért vagyunk a 24-ik órában, mert még pár öreg ház lebontása, pár lomtalanítás, és félfő, hogy nem lesz mit kiállítani.

És végül A megvalósítás.

Összefogás, lelkesedés, esetleg pályázati pénz.

Higgyék el megvalósítható!

Cifka János

Kiadja: Tordas Értékmegőrző-fejlesztő és Kulturális Közhasznú Egyesület
Felelős kiadó: Cifka János
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság
Honlap: www.tordas-ert.hu
Megjelenik: 600 példányban

Ingyenes!